

ИВО АНДРИЋ – КЊИЖЕВНИК И/ИЛИ ДИПЛОМАТА

Студијска изложба Музеја града Београда премијерно је представљена крајем 2010. године у италијанском граду Гориџији. Поставка хронолошки и истовремено прати књижевно стваралаштво и дипломатску каријеру Иве Андрића, којем се у овој, 2011. години, одаје почаст поводом 50 година од доделе Нобелове награде. Интелектуалац европског духа и снаге мисли, изузетног образовања, један од најзначајнијих писаца XX века на југословенским просторима и припадник европске дипломатске елите између два рата. Личност која је паралелно обављала две делатности, од којих је свака на свој начин била изложена строгом суду јавности, била је успешна и призната у обе. Који је од та два андрића први, прави, истински свој... Ко је коме помагао, дипломата писцу или писац дипломати... Осећања разуму или обрнуто... Или је истина на обе стране, а онда све постаје и теже и скупле за човека који се у свом животу сав посветио и речима и ћутању истовремено.

Питања су отворена и начињен покушај да се приближи Андрићевом свету, који деценијама уназад побуђује несмањено интересовање читача и тумача његовог дела и живота, далеко преко граница Европе. Он данас, можда боље и више него икада пре, постаје кључ за разумевање сложених прилика на Балкану и у земљама бивших југословенских република. У својој књижевној оставштини снажних хуманистичких вредности, Андрић једноставним, истинитим речима открива моћ историје и мита, и лепоту исконског људског приповедања.

ПАНО 1

Између два рата, писци у дипломатију улазе захваљујући свом образовању и знању страних језика, као и високој свести о оданости својој земљи.

ПАНО 2

Иво Андрић је 1919. прешао за стално из Загреба у Београд, ушавши у дипломатију као већ признат и познат млад писац коме проричу блиставу будућност.

ПАНО 3

И као писац и као дипломата, Андрић припада кругу мислилаца и интелектуалаца, који је суверено владао дворским и политичким круговима европских престоница очи избјања новог светског рата.

ПАНО 3/1

Рођен у Травнику, а одраставши у Вишеграду и Сарајеву, Андрић је за цео живот понео у себи митску тему Босне и њене историје, која је одредила и сам његов живот.

ПАНО 4

Ватикан 1920. Прво дипломатско одредиште. Андрић већ има објављене збирке *Ех Понто* и *Немири*, и приповетку *Пут Алије Берзелеза*.

ПАНО 5

Букурешт 1921. Премештај, за кратко. За Андрића у то време кажу: „Несрећан као сви артисти. Амбициозан. Осетљив. Укратко: има будућност“.

ПАНО 6

Трст 1922. Андрић изучава писце италијанске ренесансе, и пише низ чланака о растућем покрету фашизма, чији је непосредни сведок.

ПАНО 7

Грац 1923/1924. Током службовања, Андрић докторира на тамошњем Филозофском факултету, чиме стиче услов да настави каријеру у дипломатији.

ПАНО 8

Марсеј 1926. Андрић је у Београду изабран за дописног члана Српске краљевске академије, једног од најмлађих. У Конзулату Краљевине СХС постављен за вицеконзула.

ПАНО 9

Париз 1928. У париској Националној библиотеци и Државном архиву Андрић трага за грађом која ће му, много година потом, послужити за роман „Травничка хроника“.

ПАНО 10

Мадрид 1928/1929. Вицеконзул Андрић је брзо заволео земљу сликара Франциска Гоје, и у њој написао есеј „Гоја“, свој будући стваралачки и поетски манифест.

ПАНО 11

Брисел 1929. Андрић је постављен за секретара Амбасаде Краљевине СХС, где га затиче вест о смрти старог пријатеља, конта Иве Војновића.

ПАНО 12

Женева 1930-1933. Андрић преузима дужност секретара у Краљевској сталној делегацији при Друштву народа. Посећује Вајмар, чита Гетеа, Т. Мана, А. Жида, пише текст о Симону Боливару.

ПАНО 13

Београд 1933-1939. По повратку у Београд Андрић је унапређен у сам врх југословенске дипломатије. Европу потресају грађански ратови и успон немачког националсоцијализма.

ПАНО 14

Берлин 1939-1941. Андрић је постављен за краљевског амбасадора, нашавши се у средишту замршених политичких односа пред потписивање Тројног пакта са Немачком.

ПАНО 15

Београд 1941-1960. Ратне године проводи повучен, завршавајући три велика романа и збирку приповедака. Учествује у животу власти социјалистичке Југославије. Жени се Милицом Бабић.

ПАНО 16

Стокхолм 1961. Андрић постаје лауреат Нобелове награде за књижевност. У образложењу Нобеловог комитета стоји да је Андрић награду добио «за епску снагу којом прати теме и описује људске судбине извучене из историје своје земље».

ПАНО 17

Андрић из осаме 1961-1975. Године многих признања, али и усамљености због губитка супруге Милице. Он се повлачи из јавног живота. Умире у Београду 13. марта 1975, сахрањен у Алеји великана.

ПАНО 18

Quod scripsi, scripsi! Постхумно су објављена Андрићева Сабрана дела (16 томова), основана његова задужбина и отворен Спомен-музеј, у стану у којем је живео. Године 1992. откривен је споменик.

ПАНО 19

„Од свега што човек у животном нагону подиже и гради, ништа није у мојим очима боље и вредније од мостова. Они су важнији од кућа, светији од храмова.“/Андрић